

POSTANOWIENIE

Dnia 14 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa J. T.
przeciwko T. M. i J. M.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym ,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 sierpnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 1 marca 2019 r., sygn. akt [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. na rzecz adw. O. M. kwotę 900 (dziewięćset) złotych, powiększoną o należny podatek VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 1 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację J. T. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 15 grudnia 2017 r., w sprawie przeciwko T. M. i J. M. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, zmieniając jedynie zaskarżony wyrok w zakresie kosztów przyznanej pomocy

prawnej świadczonej z urzędu, oraz orzekł o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym.

2. Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł powód, wskazując na naruszanie art. 328 § 2 w zw. z art. 387 § 1 w zw. z art. 391 § 1 K.p.c., art. 382 w zw. z art. 217 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 391 K.p.c., art. 382 w zw. z art. 381 w zw. z art. 232 w zw. z art. 241 w zw. z art. 207 § 6 i 7 w zw. z art. 102 w zw. z art. 391 K.p.c., art. 378 § 1 K.p.c., art. 207 § 6 i 7 w zw. z art. 162 K.p.c. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 332 § 1 w zw. z art. 326 § 2 i 3 K.p.c., art. 233 § 1 K.p.c., art. 5 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 2204, dalej „u.k.w.h.”), art. 244 § 1 i 2 w zw. z art. 391 § 1 K.p.c., art. 245 w zw. z art. 253 w zw. z art. 258 w zw. z art. 391 K.p.c., art. 6 ust. 2 u.k.w.h., art. 6 ust. 1 i 2 w zw. z art. 5 w zw. z art. 7 K.c. w zw. z art. 10 ust. 1 u.k.w.h.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 K.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości

lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. Wskazał, że skarga jest oczywiście zasadna z uwagi na rażące naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 328 § 2 K.p.c., art. 382 K.p.c. i art. 378 § 1 K.p.c. oraz dokonanie błędnej wykładni art. 6 ust 2 u.k.w.h.

6. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla

stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. skarżący powinien wskazać konkretne naruszone przez sąd przepisy, a także powinien przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13, niepubl.).

7. Skarżący nie przedstawił dostatecznych argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, stosownie do art. 328 § 2 K.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. W związku z art. 391 § 1 K.p.c. przepis ten ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym. Odpowiednie stosowanie art. 328 § 2 K.p.c. do uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji oznacza, że uzasadnienie to nie musi zawierać wszystkich elementów uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji; sąd odwoławczy obowiązany jest zamieścić w uzasadnieniu takie elementy, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania, są potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 18 sierpnia 2010 r., II PK 46/10, niepubl. i z 9 września 2010 r., I CSK 679/09, niepubl.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono również, że nie jest bezwzględnym warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez Sąd drugiej instancji odniesienie się odrębnie do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji. Z ustanowionego w przepisie art. 378 § 1 K.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika również konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 15 września 2016 r., I CSK 659/15, niepubl. oraz z 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17, niepubl.).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wykazuje - wbrew ocenie skarżącego - że nie zawiera ono wskazanych wyżej elementów i dostatecznego wyjaśnienia motywów Sądu drugiej instancji w zakresie jakim oddalono apelację powoda. Nie można więc uznać, że skarżący wykazał oczywiste naruszenie art. 328 § 2 K.p.c. i art. 378 § 1 K.p.c.

Powołanie się na art. 382 K.p.c., może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego w sprawie materiału, orzekając wyłącznie na podstawie materiału zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji albo oparł swe merytoryczne orzeczenie na własnym materiale, z pominięciem wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji, a uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2019 r., IV CSK 333/18, niepubl.). Skarżący nie przedstawił dostatecznych argumentów świadczących o kwalifikowanym naruszeniu wskazanej normy, ograniczył się do podania własnej, odmiennej od przyjętej przez Sąd drugiej instancji oceny sprawy i przeprowadzonych w niej dowodów. Nie jest to jednak wystarczające dla przyjęcia, że wykazał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.

Nie przekonuje też o oczywistej zasadności skargi wywód dotyczący naruszenia art. 6 ust. 2 u.k.w.h. Sąd drugiej instancji przyjął za Sądem Rejonowym, że skarżący pozostawał w złej wierze, a przez to nie chroni go rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych. Skarżący nie zgadza się z taką oceną i przedstawia własne stanowisko, nie można jednak przyjąć, że skutecznie wykazuje kwalifikowane, widoczne *prima facie* naruszenie wskazanego przepisu, które mogło doprowadzić do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

8. Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ K.p.c.

O wynagrodzeniu należnym ustanowionemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym pełnomocnikowi powoda orzeczono na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy z 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze oraz § 8 pkt 6 w zw. z § 11 pkt 8, § 16

ust. 4 pkt 2 i § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.